Notitie Bruisplek
Gemeente Ooststellingwerf

April 2024

gemeente ooststellingwerf

Inleiding
Deze notitie gaat over het tot stand komen van een culturele Bruisplek in onze gemeente, over wat er straks mogelijk is in inhoud en op locatie.
De Bruisplek (de naam zegt het natuurlijk al) is een plek waar volop beweging is, creativiteit tot uiting komt, mooie voorstellingen te zien zullen zijn, een warm onthaal is. Een uitgaansplek waar je elkaar ontmoet en waar je geïnspireerd kunt raken door alles wat er te zien, te horen en te beleven is.
De Bruisplek is een cultuurcentrum en een dorpshuis op één locatie en meer.

Denkend aan de locatie zien we een grote zaal waar je goed zit en de eigen toneelvereniging de sterren van de hemel ziet spelen, maar ook een try out kunt zien van een bekende cabaretier of een voorstelling van een kleine bezetting van het Noord Nederlands Orkest.
De theater zittribune gaat ingeklapt voor een dansavond of een disco.
In de zalen worden er workshops gegeven, lezingen en cursussen en je kunt in de atelierruimte zelf aan de gang met het maken van je eigen kunstwerken.
Je kunt een avond uit in Ooststellingwerf waar je na het zien van de film ‘Dune’ in de grote zaal ook nog even blijft zitten om te kletsen met een hapje en een drankje en als je wilt ga je nog even snookeren.
Kinderen zien er schoolvoorstellingen en hoeven niet meer buiten de gemeente naar een theater.

In december 2023 is het ‘Bedrijfsplan Culturele Bruisplek Oosterwolde’ aan het college van burgemeesters en wethouders aangeboden.
Dit plan is voortgekomen uit het werk van een kerngroep van culturele partijen, ondersteund door diverse culturele stakeholders. Het bedrijfsplan is opgesteld door een kwartiermaker. Het biedt een goede basis om te komen tot een culturele Bruisplek in Oosterwolde en in onze gemeente.
Deze notitie gaat in op de meerwaarde die de Bruisplek heeft voor onze gemeente, dit in reactie op het bedrijfsplan.

Belangrijk in het bedrijfsplan zijn de omschreven missie en visie en ook de maatschappelijk waarde van kunst en cultuur. Deze kunnen worden onderschreven.
De culturele Bruisplek is een kans voor meer cultuur, verbinding, ontmoeting en samenwerking in onze gemeente in een programmering die door onze lokale partijen gedragen kan worden.
Daarnaast is de Bruisplek een dorpshuis in Oosterwolde.

INHOUD BRUISPLEK

1. <u>Meerwaarde culturele Bruisplek in combinatie met dorpshuis</u>

Er is ook nu kunst en cultuurbeoefening in Ooststellingwerf. Diverse organisaties als Kunstwerf, De Kortsluiting, Kunst & COO maar ook de Bibliotheek, Scala-Welzijn en de Schrieversronte zijn actief met het organiseren van activiteiten en cursussen die met behulp van financiële ondersteuning van de gemeente laagdrempelig worden aangeboden.
Optredens, concerten en presentaties worden in diverse locaties als kerken, De Miente, De Kampus, in dorpshuizen, sportzalen of feesttenten georganiseerd. Muziekverenigingen zijn in meerdere dorpen actief. Maar ook op het gebied van beeldende kunst heeft Ooststellingwerf veel te bieden met st. Nobilis en Open Stal bijvoorbeeld.

De meerwaarde van een culturele Bruisplek zit vooral in:

- Het bereik van nieuwe doelgroepen en het ontwikkelen van nieuwe activiteiten, het bundelen van kennis en energie hierin.
- In de culturele activiteiten meer onderlinge verbinding en samenwerking zoeken zodat het aanbod beter kan aansluiten op de behoefte van verschillende doelgroepen en het bereik vergroot kan worden, gemeente breed.
- Het verbinden van de programmering van de culturele Bruisplek met programma’s van andere locaties zoals die van het Biosintrum, kunstcafé Appelscha, SSR e.a.
- Het geven van een extra impuls, na corona, aan culturele vrijetijdsactiviteiten en inwoners van Ooststellingwerf te bewegen om hieraan mee te doen. Een kans om voorstellingen te zien en activiteiten te doen die nu niet georganiseerd kunnen worden.
  Het is een plek voor de eigen verenigingen en om hun uitvoeringen te houden en een plek om voorstellingen en uitvoeringen van buiten te zien.

- Het kunnen beschikken over een centrale locatie waar activiteiten kunnen plaatsvinden of vanwaar uit er samengewerkt kan worden met andere locaties of instellingen in de gemeente[1]. Voor culturele instellingen biedt de Bruisplek een vaste basis om te kunnen opereren en organiseren.
- Omdat de Bruisplek wordt gehuisvest in dorpshuis de Miente in Oosterwolde, is een combinatie van cultuur én dorpshuisactiviteiten mogelijk. Het is een dorpshuis, cultureel centrum en zalencentrum.

Dit alles in het besef dat cultuur waardevol is voor onze samenleving en dat de Bruisplek in de eerste plaats gaat over die waarde en de impact die de activiteiten hebben op onze samenleving.
Dat maakt ook dat het bedrijfsplan verder reikt dan het belang van of voor de culturele sector alleen: kunst en cultuur vertegenwoordigen ook een belangrijk algemeen, maatschappelijk belang.

2. De maatschappelijke waarde en het belang van cultuur

Kunst en cultuur maken en beleven is van grote waarde. Dit is niet altijd direct meetbaar in cijfers uit te drukken, maar de makers van nu zijn de uitvinders, muzikanten, zangers, dansers, designers of vernieuwers van later.
Verder is voor de leefbaarheid en voor de economie het creëren en het beleven van kunst en cultuur van grote waarde, in het kort:

- Ontwikkelen: Via cultuureducatie kunnen kinderen en jongeren hun cognitieve, creatieve, motorische, persoonlijke en sociale kwaliteiten ontwikkelen: bijvoorbeeld muzieklessen of lessen beeldend
- Ontmoeten: via cultuurparticipatie (denk aan de muziekverenigingen): leefbaar houden van de gemeente, culturele ontplooiing van inwoners, ontmoeting, binding en levendigheid. Het draagt bij aan de (mentale) gezondheid van mensen. Zelf zingen, muziek maken, toneel spelen.
- Bewegen: via dans en creatieve beweging komen mensen letterlijk in beweging, dat kan op alle niveaus en leeftijden.
- Samenleven bevorderen: cultuur als middel om eenzaamheid te lijf te gaan, om moeilijke thema's als armoede bespreekbaar te maken, om na te denken over duurzaamheid etc. Oftewel iemand meenemen naar een voorstelling of aan de hand van een voorstelling napraten over een bijvoorbeeld duurzame energie (voorstelling Wind)
- Economie: cultuur draagt bij aan de lokale economie, heeft een economische spin off: bestedingen, woonplezier en vestigingsfactor[2].

In het verlengde van het maatschappelijk belang van kunst en cultuur ligt de link en de samenwerking met het sociaal domein. Wetenschappelijk onderzoek[3] toont aan dat het passief en actief bezig zijn met kunst en cultuur kan leiden tot:

- Verbeteringen van de kwaliteit van leven
- Verbeterd algemeen en psychisch welzijn
- Verhoogde maatschappelijke betrokkenheid
- Een vermindering van persoonlijke ervaringen met depressie en angst
- Verbeterde gezondheid-gerelateerde kwaliteit van leven bij patiënten met chronische gezondheidsproblemen
- Preventie van cognitieve achteruitgang bij oudere volwassenen
- De ontwikkeling van cognitieve, emotionele en sociale vaardigheden

De samenwerkingspartners van de culturele Bruisplek zijn dan ook in het sociale domein te vinden; in het welzijnswerk en in de zorg.
Enkele voorbeelden van culturele projecten in het sociaal domein zijn:

- Projecten Kunstwerfplaats – Stichting Kunstwerf,
- Projecten Over de Drempel, over eenzaamheid van Arcadia,

[1] Deze locatie is er nu niet, waardoor bijvoorbeeld Kunstwerk en de Kortsluiting altijd op zoek zijn naar huisvesting voor hun activiteiten.

[2] Gegevens CPB 2021: cijfers 2018: aandeel cultuur en media 3,4% BBP = 26,5miljard euro, werkgelegenheid 4,3%, consumptie 3,1%

[3] O.a. WHO rapport Behavioural and cultural insights 2019, ISBN: 9789289054553

- Voorstelling Hier valt niets te halen over armoede en schulden van Wabi Sabi, Het Houten Huis en PeerGrouP
- Liedjesprogramma van Stellingwarver Schrieversronte in onze verpleeghuizen

3. Aansluiting met activiteiten Dorpshuis de Miente

Na de presentatie van het bedrijfsplan in het college, is er een periode van verdere oriëntatie en verdieping geweest, op de inhoud en op de locatie van de Bruisplek. Uiteindelijk is locatie de Miente in Oosterwolde naar voren gekomen als locatie Bruisplek (zie verderop in deze notitie, vanaf pagina 7/8)

De Bruisplek vindt haar locatie in st. activiteitencentrum / dorpshuis de Miente (kortweg de Miente) in Oosterwolde. In het bedrijfsplan wordt ruimte gevraagd voor culturele activiteiten:

- Amateuristische, creatieve kunstbeoefening, het maken van kunst
- Het laten zien van kunst en cultuur
- Het uitvoeren en beleven van podiumactiviteiten (toneel, muziek, zang etc)
- Film / cinema zien
- Het volgen van workshops en cursussen
- Elkaar ontmoeten en uitwisselen
- Radio maken (omroep)
- Overleg, voorbereiden en werken

Het gaat in de Miente echter niet alleen om cultuur. Het bestuur van de Miente wil graag dat er in de Miente meer ontmoeting en dorpshuisactiviteiten plaatsvinden. Ze verwelkomt daarbinnen ook cultuur. Dit sluit ook goed aan op de maatschappelijke meerwaarde van cultuur en de link die er is met het sociaal domein. Het bestuur van de Miente ziet graag dat de Miente weer meer een dorpshuis wordt en minder een zalencentrum. Cultuur voegt toe aan beleving en de mogelijkheid om echt uit te gaan.

Overigens voert de Miente ook nu al een culturele agenda, via haar activiteitencommissie.
Andere activiteiten zijn onder meer:

- Diverse ouderen activiteiten
- Biljart
- Breiclub
- Fryske Krite
- Activiteiten Vrouwen van Nu
- Activiteiten Zonnebloem
- Activiteiten Historische vereniging
- Diverse cursusactiviteiten die nu min of meer los staan van de dorpshuisfunctie.
- Daarnaast heeft st. lokale omroep haar locatie in de Miente.

Een combinatie van cultureel centrum en dorpshuis is niet uniek. In ons land zijn diverse voorbeelden te vinden van deze cultuurhuizen, die een gecombineerde agenda dorpshuisactiviteiten en cultuur voeren.[4]

4. Bereik van cultuur

Cultuur is overal en voor iedereen. Iedereen moet toegang hebben tot cultuur[5]. In het bedrijfsplan wordt dan ook de nadruk gelegd op een breed bereik van cultuur. De Bruisplek is er voor elke inwoner van Ooststellingwerf. Ook is de Bruisplek er voor inwoners die niet gemakkelijk met cultuur in aanraking komen. In de gesprekken over de totstandkoming van de Bruisplek zijn de volgende groepen specifiek benoemd:

- jongeren
- inwoners met kleine beurs
- inwoners met een praktische, toegepaste opleiding
- mensen die niet zo mobiel meer zijn
- nieuwkomers
- toeristen en recreanten

[4] Zie bijvoorbeeld https://cultuurhuusbraakhekke.nl/ en https://www.kulturhusborne.nl/

[5] Meerjarenbrief 2023-2025 ministerie van OCW: De kracht van creativiteit, cultuur midden in de samenleving.

Aan de hand van kennis over het bereik van cultuur gaan we stappen zetten in het bereiken van nieuwe doelgroepen. Dit kan aan de hand van onderzoek, in combinatie met kennis over het huidige bereik.

5. Bereik doelgroepen

Er zijn diverse onderzoeken gepubliceerd over het bereik van cultuur in Friesland. Ook onze eigen burgerpeiling 2022 geeft de nodige informatie. Hoewel details in duiding over doelgroepen, hun wensen en motivaties om wel of niet aan cultuur te doen, nog ontbreken, is wel duidelijk dat er het nodige te winnen valt in de deelname aan cultuur en met name onder de jongere leeftijdsgroep. Uit onze burgerpeiling blijkt dat gemiddeld 40% van de respondenten deelneemt aan culturele activiteiten.
35% Van alle respondenten die niet meedoen aan cultuur vindt dat de culturele activiteiten die worden georganiseerd, niet aansprekend zijn. De antwoorden op de vraag welke activiteiten wel aansprekend zouden zijn, zijn zeer divers: tentoonstellingen, theatervoorstellingen, schilderen, livemuziek en filmavonden worden vaker genoemd. Hier is een wereld te winnen.

Het bereik van cultuur is ook zeker niet alleen voorbehouden aan een kleine groep van fijnproevers. Cultuur is er voor iedereen; van liefhebbers van Hazes tot aan Bach, van Jong tot Oud. En cultuur bindt ook verschillende inwoners. Denk aan het project Ketel vol Verhalen in het Haerenkwartier in 2022, maar ook aan de onlangs zeer succesvol geopende Kunstkeet voor kinderen van Kunstwerf.

Samenwerking in de Bruisplek kan een mooie kruisbestuiving opleveren in het bereik van diverse doelgroepen. Hier liggen veel kansen. Een goede programmering door een vakkundige coördinator is cruciaal. Kennis en duiding uit genoemde onderzoeken naar cultuurparticipatie en bereik van cultuur kan hierbij ondersteunend zijn voor een breed bereik. Communicatie gericht op deze specifieke kennis over doelgroepen kan het bereik van de nieuwe doelgroepen ondersteunen[6].
Dit geldt natuurlijk ook in de combinatie met de dorpshuis activiteiten van de Miente. Ook hier kan samenwerking een plus opleveren in deelname van de activiteiten en in het gebruik van de Miente.

6. Organisatie culturele Bruisplek

In het bedrijfsplan wordt de organisatie achter de Bruisplek omschreven. Deze zit doordacht in elkaar. Het is belangrijk om hier aandacht aan te geven. Immers hier is de inhoud werk in uitvoering.
Met name de functie van cultuurcoördinator is belangrijk. Hier komen verschillende functie-onderdelen samen:

- Programmeren (en goed kunnen samenwerken) breed in de gehele gemeente
- Ondernemen (en ervaring hebben met fondsen werven)
- Communiceren (en het voeren van een effectieve marketing)

De cultuurcoördinator neemt een sleutelpositie in. Deze persoon dient een ondernemer te zijn, die een resultaatsverplichting heeft en zich cultureel én financieel verantwoordelijk voelt voor het welslagen van de Culturele Bruisplek. De cultuurcoördinator is verantwoordelijk voor het realiseren van omzet uit verhuur van zalen, horeca, activiteiten en voorstellingen. Daarnaast voor het binnenhalen van subsidies, fondsen en sponsorgelden. Deze is in dienst bij stichting de Bruisplek die eindverantwoordelijk is.
De organisatie van een culturele Bruisplek is een kleine professionele organisatie die afhankelijk is van de inzet van vrijwilligers.

7. Exploitatiebegroting 2024 - 2027

De culturele Bruisplek wordt ondergebracht in een aparte stichting, die ruimte huurt bij st. activiteitencentrum De Miente.
Stichting de Bruisplek zal verantwoordelijk zijn voor de exploitatie en programmering van de culturele Bruisplek.
De Bruisplek wordt een culturele huiskamer waar lokale verenigingen en lokale kunstenaars / stichtingen gebruik van kunnen maken.

---

[6] Er zijn diverse doelgroepomschrijvingen en daarbij passende communicatie strategieën:
Culture Segments, The new segmentation system for arts, culture and heritage organisations, Morris, Hargreaves en Mcintyre
3832 Brochure Culturele Doelgroepen Def versie Rotterdam_LR04.pdf
White paper vrijetijdsprofielen Motivaction

Maar in de Bruisplek is ook ruimte voor producties ‘van buiten’. Ook nu worden bijvoorbeeld door de culturele commissie van de Miente muzikale voorstellingen en theaterproducties geprogrammeerd van buiten de gemeente en dat geldt ook voor de Kortsluiting. Er is dus ruimte voor concerten, kamermuziek, voorstellingen van buiten. Mooie voorstellingen in een intieme setting. Gedacht kan worden aan een optreden van de bekende harpiste Lavinia Meijer, en een try out van Javier Guzman, een optreden van Tik Tok Tammo

In het bedrijfsplan wordt uitgegaan wordt van een differentiatie in de prijzen van de voorstellingen. Doel is dat er een brede toegang is tot de activiteiten. Met de inkomsten uit de wat duurdere voorstellingen kunnen er voor andere voorstellingen weer lagere prijzen worden gevraagd.
De gemeente heeft daarnaast diverse regelingen voor inwoners met een laag inkomen, gericht op het actief tegengaan van armoede en op het verbeteren van bestaanszekerheid. Hiermee wordt gestimuleerd dat inwoners mee kunnen doen in de samenleving, ook aan culturele activiteiten[7].

Op basis van de inhoud van het bedrijfsplan is er een meerjarenbegroting 2024 – 2027 gemaakt van de exploitatie van de Bruisplek. Op basis van de gesprekken die hebben plaatsgevonden met de kernpartijen en geformuleerde verwachtingen ten opzichte van de huidige programmering in De Miente, is de exploitatiebegroting tot stand gekomen. In de exploitatie is rekening gehouden met een groei van omzet uit de verhuur van zalen, horeca en activiteiten.
Deze exploitatie is onderdeel van het bedrijfsplan.

De exploitatiebegroting in het bedrijfsplan is na presentatie aan het college, tegen het licht gehouden en hier en daar aangepast (exploitatie aangepast). In de aangepaste exploitatie is rekening gehouden met het wegvallen van de extra voorstellingen in de grote zaal van de Kampus
Het aantal voorstellingen in de Miente is iets naar boven bijgesteld, hetgeen bijdraagt aan meer inkomsten op deze locatie. Daarnaast is de functie van beheer uitgebreid van 8 uur naar 16 uur, dit met het oog op het verwachte intensievere en flexibeler gebruik van de ruimten.

In totaal bedraagt de exploitatie van de Bruisplek nu een bedrag van € 239.800,-
Er wordt, met deze bijstelling een structurele subsidie van de gemeente gevraagd van € 86.000.
Hiervan is een bijdrage van € 26.000, te dekken uit de Brede SPUK[8] regeling (cultuurcoördinatie).
Deze SPUK regeling loopt in ieder geval tot en met 2026.
Cijfermatig ziet dat er zo uit:
€ 86.000 gevraagde gemeentelijke bijdrage
€ 26.000 SPUK -/-
€ 60.000 structurele gemeentelijke bijdrage.

We zetten hiermee structureel in op de inzet van een cultuurcoördinator van 0,8 fte en een beheerder van 0,4 fte als onderdeel van de exploitatie.

In het bedrijfsplan wordt nog uitgegaan van een totale bijdrage van € 76.000,- inclusief de SPUK bijdrage.

De aangepaste exploitatie in het bedrijfsplan is vertrekpunt bij de tussenvariant van de verbouw van de Miente en de nieuwbouwvariant van de Miente.
De Miente heeft nieuwe prognoses gemaakt ten aanzien van verhuur- en horeca-opbrengsten bij verbouw en bij nieuwbouw. De exploitatieberekeningen als geheel moeten hierop nog aangepast worden. Het bedrijfsplan laat immers nu een exploitatie van de culturele Bruisplek zien. Deze cijfers worden gecombineerd met nieuwe prognoses van de Miente én gecombineerd met omzet van het dorpshuis én van het cultureel centrum.
De Miente heeft nu een gezonde exploitatie uit zalenverhuur en horeca-opbrengsten. Door de combinatie van de drie functies (cultuur, dorpshuis en zalencentrum) gaan we uit van een sluitende exploitatiebegroting. Dat is het uitgangspunt.

[7] Zie ook blz 9 Bedrijfsplan

[8] Brede Specifieke Uitkering preventietaken gemeente

LOCATIE

1. Locatie volgt inhoud

In het bedrijfsplan is gekozen voor twee locaties van de Bruisplek: activiteitencentrum de Miente en de Kampus, beide in Oosterwolde.
Hieraan is een lange zoektocht vooraf gegaan. Immers, het plaatsvinden van activiteiten gaat ook gepaard met het vinden van de ruimte waarin ze gehouden kunnen worden. Er is voornamelijk gezocht in Oosterwolde omdat Oosterwolde de grootste en centrale kern van de gemeente is.
Locaties die genoemd zijn:

- Wapen van Ooststellingwerf, Oosterwolde
- De Dorpskerk, Oosterwolde
- Kunstcafé Appelscha
- Leeg pand Stipepassage, Oosterwolde
- Ruimte in hotel de Zon, Oosterwolde
- Kampus, Oosterwolde
- De Miente, Oosterwolde

Uiteindelijk gaat het om de inhoud en is ruimte daaraan volgend.

Relatie met accommodatiebeleid
Het traject om te komen tot een culturele Bruisplek is eerder ingezet dan de route naar het accommodatiebeleid. Inmiddels lopen beide trajecten gelijktijdig en worden zoveel mogelijk op elkaar afgestemd.

Onlangs is er op 19 maart een themaraad geweest over het accommodatiebeleid van de gemeente aan de hand van een presentatie van adviesbureau RYSE. In de presentatie worden vijf scenario's of denkrichtingen benoemd. De Bruisplek wordt in vier van de vijf scenario's op locatie Miente e.o. geplaatst; in combinatie met de Miente of in combinatie en nieuwbouw tezamen met het zwembad en sportcentrum LACO, achter de Miente.

Locatie Miente e.o. heeft de voorkeur vanwege de mogelijkheden van de plek; voor wat betreft de inhoud (combinatie activiteiten dorpshuis en cultuur), de schaal en voor wat betreft de fysieke pluspunten van de locatie:

a. Centraal in Oosterwolde
b. Goed aan te rijden van buiten Oosterwolde
c. Voldoende parkeergelegenheid
d. In lijn met het bestemmingsplan
e. Ruimte om eventueel uit te breiden
f. Combinatie van functies fysiek mogelijk

Behoefte aan specifieke ruimte in Bruisplek
In het bedrijfsplan wordt kort aangegeven aan welke ruimte behoefte er is, uitgaande van de activiteiten die men wil organiseren:

- atelierruimte - maakplaats
- auditorium - dans - debat - film - muziek - (pop)podium - evenementen
- cursusruimte - educatie (muziek, kunst en cultuur) - vergaderruimte
- expositieruimte - ontmoeting - chillruimte
- horeca - opslag
- radio / omroep
- flexwerkplekken

De benoemde functies hebben een op hun functionaliteit toegespitste infrastructuur en faciliteiten nodig. De ruimten moeten flexibel in te zetten zijn. Daarnaast gaat het niet alleen om vierkante meters en ruimtes, maar juist ook om beleving. Sfeer en toegankelijkheid zijn naast het aanbod belangrijke factoren.
Daarnaast spelen ook andere factoren mee in het zoeken naar een geschikte locatie:

2. Keuze Miente en Kampus

In het bedrijfsplan wordt, met het oog op de inhoud en de mogelijkheden, gekozen voor twee locaties voor de Bruisplek: de Miente en de Kampus.
De Miente wordt gezien als culturele huiskamer, bij uitstek geschikt voor podiumactiviteiten en cultuurparticipatie; meedoen en zelf doen aan cultuur. De Kampus wordt gezien als lokaal centrum voor cultuureducatie voor iedereen (voor en na school) mét een ruimte voor grootschaliger optredens. Cultuureducatie gaat over cultuuronderwijs voor jong en oud.

De keuzes die hierin gedaan zijn, zijn door de partijen goed afgewogen. De keuze voor de Miente (cultuurparticipatie) en de Kampus (cultuureducatie) is een logische. De locaties passen bij de inhoud en ook bij de ruimtebehoefte die er is. De ligging van beide gebouwen voldoet ook, waarbij er wel voortdurend vragen zijn geweest over de ligging, opgang, akoestiek en de uitstraling van de grote zaal in het gebouw van het Stellingwerf College.

De keuze voor twee locaties wordt door de culturele kernpartijen verschillend gewaardeerd. Met name stichting de Kortsluiting ziet kansen in de Miente als Bruisplek en minder in de Kampus en dat geldt met name voor het gebruik van de grote zaal.
Kunstwerf en Kunst & COO vinden de combinatie van de twee locaties van belang omdat er verschillende accenten gelegd worden per locatie en er per locatie verschillende mogelijkheden zijn.

Met twee locaties is een breed cultureel programma mogelijk waaraan zoveel mogelijk stakeholders bij kunnen dragen, voor zoveel mogelijk inwoners. In het bedrijfsplan is daarom daarvoor gekozen. Tijdens het tot stand komen van het bedrijfsplan is met culturele meerdere partijen gesproken over de plannen van de culturele Bruisplek en hun behoefte aan een Bruisplek. Verschillende culturele partijen zien kansen in de ruimte[9]. Stichting Nobilis wil meedoen in de realisatie van de Bruisplek, zij zal onderdeel uitmaken van de exposities. De bibliotheek heeft deelname opgenomen in haar nieuwe beleidsplan.

3. Deelname Miente en Stellingwerf College

Er zijn na het aanbieden van het bedrijfsplan vanuit de gemeente bestuurlijke gesprekken geweest met diverse betrokkenen bij de Bruisplek en ook met het bestuur van stichting activiteitencentrum De Miente (kortweg de Miente) en met de directeur / bestuurder van het Stellingwerf College (kortweg SC). Dit, omdat zij als eigenaren / beheerders van de locaties een belangrijke rol hebben in de samenwerking, financiering en in de uitvoering van de plannen. De gemeente heeft economisch claimrecht over beide gebouwen.

Het bestuur van de Miente is positief over het bedrijfsplan en wil eraan meedoen, meebetalen en er snel mee aan de slag. Zij ziet meerwaarde in het gebruik van haar locatie als dorpshuis en cultureel centrum. Hierover verderop in deze notitie meer.

4. Gebruik grote zaal Stellingwerf College

Het bestuur van het Stellingwerf College is zeker positief over de plannen, vindt het gebruik van de grote zaal en de mogelijkheden op het gebied van cultuureducatie, belangrijk voor cultuur in Ooststellingwerf, maar moet ook haar verantwoordelijkheid nemen voor de leerlingen, die bij het gebruik van de aula voor grote voorstellingen hier een aantal pauzes geen gebruik van kunnen maken. Het SC werkt mee zolang er niet te veel belemmeringen zijn in het functioneren van de school. Ze wil dan ook volledig behoud van de eindverantwoordelijkheid over het gebruik van de grote zaal en deze in goed overleg in pauzes beschikbaar stellen en niet op voorhand. Daarnaast ziet het bestuur het beheer van de apparatuur die extra aangeschaft zou moeten worden ten behoeve van de grote zaal, als belasting. Het Stellingwerf College blijft liever op de huidige basis de grote zaal inzetten voor buitenschoolse activiteiten en is daar flexibel en meewerkend in.

De reactie van het Stellingwerf College én de vragen die er zijn over de beleving van cultuur in de grote zaal, maakt het extra gebruik van de grote zaal in de Kampus, gecompliceerd. Omdat er terughoudendheid is bij het Stellingwerf College, leidt dat tot de vraag of een vruchtbare samenwerking in de extra inzet van de zaal, tot stand zal komen. Het ligt niet voor de hand dat de gemeente, bij die terughoudendheid, een grote investering doet in deze zaal. Daarmee komt de investering in de grote zaal in de Kampus (ten behoeve van 7 extra voorstellingen) te vervallen.

[9] Zie ook paragraaf 5.2 over nieuwe gebruikers, in het Bedrijfsplan

Tegelijkertijd is de Kampus meer dan alleen het Stellingwerf College. De Kampus is ook nu een locatie waar cultuur plaatsvindt en dat verandert niet: Kunst & COO is er gehuisvest, de hoofdvestiging van onze bibliotheek ook en inmiddels maakt st. Kunstwerf tijdelijk gebruik van leegstaande ruimte van het Stellingwerf College voor haar creatieve cursussen.
Voor meer informatie over de Kampus als locatie wordt verwezen naar blz.16 in het bedrijfsplan.

Nu de extra investering in de grote zaal van de Kampus niet voor de hand ligt, komt de nadruk van het gebruik van de Kampus op de inhoud en de samenwerking in de Bruisplek te liggen, met name op het gebied van cultuureducatie. Dat houdt de Kampus als locatie voor de Bruisplek natuurlijk in beeld, maar niet voor het doen van een gemeentelijke investering in het pand. De focus ten aanzien van een fysieke locatie voor de Bruisplek, verschuift naar de Miente.

5. Niet alleen de twee locaties

De culturele Bruisplek is niet alleen gebonden aan de genoemde locaties. Er moet ook verbinding gelegd worden met onze dorpen en met andere plekken waar het bruist van cultuur zoals bijvoorbeeld in Oldeberkoop en in Appelscha. Het leggen van verbindingen en samenwerking is essentieel voor het slagen van de Bruisplek. Het moet onderdeel zijn van de programmering van de Bruisplek.

Dat geldt ook voor een locatie als het Biosintrum. Deze locatie biedt mooie mogelijkheden om cultuur en duurzaamheid met elkaar te verbinden.
Cultuur biedt niet alleen mogelijkheden voor ontspanning, ontmoeting en educatie, maar kan ook als middel ingezet worden om maatschappelijke thema's voor het voetlicht te brengen, bijvoorbeeld in het sociaal domein om eenzaamheid tegen te gaan of in het thema van duurzaamheid en klimaat door duurzaam gedrag positief te beïnvloeden met culturele activiteiten. Ook hier is verbinding in de programmering tussen Bruisplek en Biosintrum voor de hand liggend.

Locatie volgt de inhoud. Maar, dat laat onverlet dat het voor culturele instellingen wel belangrijk is om vanuit een vaste basis te kunnen opereren en organiseren. Er lekt veel energie weg wanneer er aan het organiseren van activiteiten altijd een zoektocht vooraf gaat naar ruimte. Dat is bijvoorbeeld het geval bij stichting Kunstwerf. Zij heeft geen vaste basis en voert een deel van haar activiteiten tijdelijk uit in de Kampus.

6. Miente: dorpshuis en cultureel centrum

Het bedrijfsplan geeft informatie over de Miente als geschikte locatie voor de Bruisplek. Verwezen wordt naar blz.16 /17 in het bedrijfsplan.
Voor de Miente is een verbouwing voorzien. In het bedrijfsplan wordt vooral de culturele functie benoemd, maar dat laat onverlet dat de Miente nu de functie van dorpshuis van Oosterwolde heeft en dat deze functie blijft. Het bestuur van de Miente wil deze functie graag weer meer terughalen en doorontwikkelen: van zalencentrum naar dorpshuis. Dit wordt onderschreven. Hier kan een mooie combinatie van ontmoeten en cultuur gemaakt worden.
De gedachte van doorontwikkelen van het dorpshuis sluit aan bij de behoefte die er in Oosterwolde is aan een goed geoutilleerd dorpshuis.

De Miente is ook dorpshuis en er moet dus ruimte zijn voor die activiteiten en voor culturele activiteiten. Dat betekent dat de ruimten multifunctioneel ingezet moeten kunnen worden en flexibel in inrichting moeten zijn.
Daarnaast is het van belang dat de inrichting en uitstraling dusdanig is, dat het een fijne uitgaansplek wordt. Een plek waar er een beleving is van een 'avond uit' zijn, met een horecafunctie die daaraan ten dienste staat, aantrekkelijk is en gastvrij. Aandacht voor het intern ontwerp van de ruimte is dus van belang.
Ook is het van belang dat de techniek gebruikersvriendelijk is en dat het pand verduurzaamd wordt.

Er is aan het bestuur van de Miente daarom gevraagd om drie varianten te ontwerpen en deze op de kosten te calculeren. Hiervoor heeft de Miente een eenmalige subsidie aangevraagd en ontvangen.
Er is gevraagd om de volgende varianten uit te werken:

1. Basale variant = Variant op basis van het bedrijfsplan, met enkele plus aspecten in ruimte en verduurzaming

2. Tussen variant = Variant met doorbraak grote zaal, maximaal verduurzaamd, gebinten in grote zaal vervangen door andere draagstructuur, hoger ambitieniveau in de aankleding van de ruimte
3. Nieuwbouw variant = Op basis van vierkante meters en functies bedrijfsplan, ontwerp dat passend is in de omgeving en aan de functie. Maximaal verduurzaamd. Een vriendelijke en gastvrije uitstraling.

7. Investering: de varianten

Hieronder wordt kort ingegaan op de gepresenteerde varianten van de investering van de verbouw. Het gaat om ramingen.

In het bedrijfsplan is uitgegaan van de volgende opbouw:

1. Basale variant in bedrijfsplan

Lasten		**Baten**	
Verbouwing Miente	€ 830.000,-	Gemeente	€ 700.000
Verbouwing Kampus	€ 130.000,-	Partners	€ 207.000
Uitvoering en onvoorzien	€ 84.000,-	Fondsen	€ 137.000
Totaal	**€ 1.044.000,-**	**Totaal**	**€ 1.044.000**

De basale variant is de variant uit het bedrijfsplan.

Toelichting lasten
Verbouw Miente betreft fysieke aanpassingen (€ 710.000) en interieur € 120.000)
Verbouw Kampus betreft vooral aanpassingen in geluid, licht, bekabeling.
Bijdrage partners is berekend op 20% van de investering: € 166.000 Miente en € 26.000 Kampus

Enkele punten op een rij.

- Bruto vloeroppervlak is 503 m2, grote zaal 150 m2
- Duurzaamheid is hierin minimaal meegenomen en nog niet doorgerekend in de exploitatie. Deze variant is dus niet duurzaam.
- De sfeer van het gebouw blijft grotendeels ongewijzigd. Wel is er ruimte voor een verfraaiing / renovatie in de inrichting. Er komt een extra ruimte bij en de indeling verandert (Odrie naar de achterkant van het gebouw). De grote zaal is iets vergroot.
- Voor de horeca is geen aparte ruimte (foyer), deze kan in de grote zaal plaatsvinden.
- Functionaliteit en verhuurbaarheid is ten opzichte van de huidige situatie verbeterd: er is een extra ruimte en de grote zaal is ruimer.
- Verhuur en omzet horeca is in het bedrijfsplan berekend op € 73.800,- per jaar

Hieronder volgen de berekende modellen van st. de Miente door aannemer en architect:

2. Tussenvariant

Lasten verbouw Miente		**Baten**	
Verwerving	€ 6.500,-	Gemeente	€ 1.392.724,-
Bouwkosten	€ 1.539.000,-	Partners	€ 245.000,-
Planontwikkeling	€ 135.424,-	Fondsen	€ 181.000,-
Overig	€ 117.800,-		
subtotaal	**€ 1.798.724,-**		
Verbouwing Kampus	€ 20.000,-		
Totaal	**€ 1.818.724,-**	**Totaal**	**€ 1.818.724,-**

Toelichting lasten
Verbouwing Kampus betreft realisatie Maakplaats, deze wordt via Kunst & COO bekostigd uit een subsidie van Keunstwurk
Verbouwkosten Miente is ex BTW en inclusief een post onvoorzien van 5%
Inrichtingskosten is een bedrag van € 67.800,- zit in post Overig. Het betreft stelposten: stoelen, raambekleding, verlichting, licht, geluid, keuken. Verder is een deel van de afbouwkosten meegenomen in de bouwbegroting.

Toelichting Baten
Partners: uitgangspunt is een maximale bijdrage van de Miente van € 225.000 en een bedrag van € 20.000 van Kunst &COO ivm de Maakplaats
Fondsen op basis van begroting in bedrijfsplan inclusief bijdrage IMF. Blijft een inschatting.

Tussenvariant / verbouwvariant
Enkele punten op een rij.

- Bruto Vloeroppervlak is 676 m2, grote zaal 176 m2
- Duurzaamheid van het gebouw is, uitgaande van de mogelijkheden van het huidige gebouw, optimaal meegenomen. Energiekosten per jaar: € 8.256,- (zie ook alinea hierna)
- De sfeer van het gebouw wijzigt. Het uiterlijk verandert door de aanbouw en de verfraaiing van de schil van het gebouw. Het innerlijk / de inrichting van het gebouw wordt gerenoveerd.
- Voor de horeca komt geen aparte ruimte (foyer). Deze kan in de grote zaal plaatsvinden.
- De functionaliteit en verhuurbaarheid verbeterd door een verdere uitbouw aan de achterzijde en de rechterzijkant van het gebouw. Maar ook door de indeling. Er komt meer zaalruimte. De grote zaal kan groter worden gemaakt door een flexibele wand, er zijn twee gebinten verwijderd. Het podium is niet groter te maken (tussen twee gebinten). Intern wordt de keuken verplaatst en groter gemaakt.
- Omzet huur en horeca is door Miente berekend op € 87.250,- per jaar

3. Nieuwbouw

Lasten verbouw Miente		**Baten**	
Verwerving	€ 6.500,-	Gemeente	€ 2.969.887,-
Bouwkosten	€ 2.975.887,-	Partners	€ 245.000,-
Planontwikkeling	€ 164.850,-	Fondsen	€ 181.000,-
Overig	€ 228.000,-		
subtotaal	**€ 3.375.887,-**		
Verbouwing Kampus	€ 20.000,-		
Totaal	**€ 3.395.887,-**	**Totaal**	**€ 3.395.887,-**

Toelichting lasten
Verbouwing Kampus betreft realisatie Maakplaats, deze wordt via Kunst & COO bekostigd uit een subsidie van Keunstwurk
Verbouwkosten Miente is ex BTW en inclusief een post onvoorzien van 5%
Inrichtingskosten is een bedrag van € 78.000,- zit in post Overig. Het betreft stelposten: stoelen, raambekleding, verlichting, licht, geluid, keuken. Verder is een deel van de afbouwkosten meegenomen in de bouwbegroting.

Toelichting Baten
Partners: uitgangspunt is een maximale bijdrage van de Miente van € 225.000 en een bedrag van € 20.000 van Kunst &COO ivm de Maakplaats
Fondsen op basis van begroting in bedrijfsplan inclusief bijdrage IMF. Blijft een inschatting.

Nieuwbouwvariant
Enkele punten op een rij.

- Bruto vloeroppervlak is 1.063, grote zaal is 192 m4
- Duurzaamheid van het gebouw is op basis van de nieuwbouw berekend. Energiekosten per jaar: € 6.006,- Nieuwbouw is nog niet energieneutraal, dit kan nog wel verder onderzocht worden (zie ook alinea hierna).
- De sfeer van het gebouw is vanzelfsprekend geheel gewijzigd. Het is een nieuw gebouw dat past in de omgeving qua hoogte, vormgeving en kleurstelling. Het gebouw heeft een warme en gastvriendelijke uitstraling. Bij de entree, aan de binnenzijde vallen de ronde organische lijnen op. De inrichting wordt met behulp van een architect zo ontworpen dat het optimaal tegemoet komt aan het gebruik. De toevoeging van een entresol levert meerwaarde in gebruik.
- Voor de horeca komt een aparte ruimte, een foyer / café dat hoort bij de combinatie van cultuur- en dorpshuis.

- De functionaliteit en verhuurbaarheid is optimaal, met name door de indeling van het gebouw. Er is meer ruimte: 1.063 m2 vs. 672m2 van de tussenvariant. De zalen zijn flexibel in te delen en goed te bedienen vanuit de keuken. De grote zaal is voor max 150 toeschouwers en er is een goed geoutilleerd podium.
- Omzet huur en horeca is door Miente berekend op € 136.300,- per jaar

Exploitatie verduurzaming
De exploitatie verduurzaming van beide varianten (tussenvariant en nieuwbouwvariant) is berekend door een specialist. De nieuwbouw is in exploitatie ruim € 2.000 goedkoper op jaarbasis. Dit terwijl het gebouw ruim 250m² groter is dan de renovatievariant. De verduurzaming in kosten is wel duurder in de nieuwbouwvariant dan in de tussenvariant: € 346.893 (nieuwbouw) vs. € 203.070 (tussenvariant). In 30 jaar tijd wordt het net niet terugverdiend.

Met betrekking tot het onderhoud van beide varianten verwacht het bestuur van de Miente dat de kosten voor onderhoud voor de verbouwvariant hoger zullen zijn dan die van de nieuwbouwvariant. Bij de verbouwvariant wordt onderhoud verwacht aan o.a. (oud) metselwerk, buitenschilderwerk, dakpannen en dakconstructie. De dakconstructie van het bestaande gebouw kan nog jaren mee, maar wellicht niet 30 jaar. De dakpannen zullen hoogstwaarschijnlijk binnen deze periode vervangen moeten worden, deze zijn aan het einde van hun levensduur.
De nieuwbouwvariant daarentegen is onderhoudsarm. Dit zal in een Meer Jaren Onderhouds Begroting (MJOB) gunstiger uitpakken t.o.v. die van verbouwvariant. MJOB is nog niet voorhanden.

Tegelijkertijd heeft de verbouwvariant een aantal beperkingen qua ruimtemogelijkheden (oppervlak: 672m2 vs. 1.063 m2 en indeling), podium (tussen twee gebinten en dus klein) en zitten er in de kap wat onderhouds- en constructievragen. Het eventueel verwijderen van de twee gebinten tussen het podium zal duur zijn en kan tot zetting in de kap leiden.
Met name de flexibiliteit en de extra ruimte in de nieuwbouw zal een gunstige uitwerking hebben op de exploitatiemogelijkheden van de Miente.

Conclusie varianten
Wanneer we de drie varianten op functionaliteit, duurzaamheid, exploitabiliteit en uitstraling beoordelen, dan is er een duidelijk voorkeur voor nieuwbouw.

De basale variant voldoet niet qua duurzaamheid, de grote zaal is te klein, het zicht erop is door de gebinten niet goed. De uitstraling van het gebouw is onvoldoende gastvrij en uiteindelijk is er voor alle functies te weinig ruimte. In zowel de basale variant als de tussenvariant is er weinig ruimte voor Odrie.

De tussenvariant is een betere versie van de basale variant, maar met name de verbouwing van de grote zaal voldoet niet. Het podium is door de gebinten te klein. Dat kan niet veranderen zonder de structuur van het gebouw aan te passen met een gevaar voor zetting van het dak. De verduurzaming kan niet optimaal gemaakt worden vanwege het verouderde dak en de structuur van het gebouw.
De uitstraling is beter dan de basale variant, maar met name het grote oude dak doet geen goed.
Bij zowel de basale variant als de tussenvariant ontkomen we niet aan het feit dat het gebouw een gebouw uit 1864 is en daarmee moeilijk goed aan te passen aan wat wij nu willen met het gebouw.
De functionaliteit is dan in verhouding tot de investering niet optimaal.

De nieuwbouwvariant is maximaal duurzaam, er is een goed geoutilleerd gebouw voor alle functies en met name een goed geoutilleerde grote zaal. De uitstraling is gastvrij en open. De zalen kunnen zo worden gebouwd dat ze ook goed te exploiteren zijn. De horeca heeft een plus; er is een grand café functie die van belang is voor het geheel maar zeker ook voor een nazit na activiteiten en voorstellingen.

8. Tot Slot

Cultuur vertegenwoordigd waarde en heeft impact, het maakt het activiteitenaanbod in de gemeente completer. De combinatie met de dorpshuisactiviteiten is kansrijk omdat naar verwachting er een brede doelgroep op een gemakkelijke manier toegang krijgt tot de culturele activiteiten.

Er wordt al lange tijd gezocht naar een ruimte waar cultuur in brede zin uitgevoerd kan worden. Met de stappen die nu gezet kunnen worden, kan die zoektocht haar afronding vinden, waarmee de Miente een mooie dubbelfunctie krijgt.

Met het oog op de activiteiten die er ontplooid gaan worden, kom je altijd uit op een gebouw vergelijkbaar met een Miente; een multifunctioneel gebouw dat meerdere ruimten heeft, die flexibel in te zetten zijn en centraal gelegen in de gemeente, met voldoende parkeermogelijkheden in de buurt. Belangrijk is dat er in dat gebouw ook ruimte is voor een podium met zaal en dat er een gezellige ontvangstruimte is, zodat je ook het gevoel hebt 'echt' uit te kunnen gaan. Er is ruimte voor lokale activiteiten lokaal talent. Maar met een deels bovenlokale programmering kunnen er ook bezoekers van buiten aangetrokken worden.
Er zijn drie functies vertegenwoordigd: dorpshuis, cultuur en zalencentrum. Voor de exploitatie relevant.

Daarnaast is de locatie een centrale plek voor het organiseren, coördineren, stimuleren, mogelijk maken van activiteiten overal in de gemeenten, in samenwerking met andere partijen.
Het is niet vreemd dat er gekozen is voor de locatie van de Miente en die van de Kampus en hun functies daarin voor de Bruisplek.
Een keuze voor nieuwbouw van de Miente betekent een keuze voor een goed en optimaal geoutilleerd gebouw voor de functies die we in dit gebouw willen zien.

De culturele Bruisplek als een uitnodigende, gezellige, kleurrijke, warme ontmoetingsplek om te kijken, te luisteren, te ervaren, te praten, nieuwsgierig te worden en geïnspireerd aan de slag te gaan met je talenten[10].

[10] Profiel uit eerste oriëntatie over Bruisplek, 2021